

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

De Impedimento Conditionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

hodie sublata est: licet Turcæ, Gentiles, Pagani, & alii non baptizati, si à Christianis in bello iusto capiantur, verè fiant hodie dum adhuc Christianorum servi, quamdiu in infidelitate manent: quamprimum verò baptizantur: libertatem hoc ipso consequuntur.

2. Dico 1. Matrimonium, quod contrahitur cum servo improprie dicto, nempe adscriptio, originario, homine proprio, etiam cum ignorantia huius qualitatis, subsistit, item quod contrahitur cum famulo vel famula domestica, qui pro mercede serviunt aliis, & tantum ad obsequia personalia obligantur. Ita omnes, quod scio. Ratio, quia tale Matrimonium nullibi reperitur irritatum, & tales homines re ipsa sunt verè liberi, per l. 13. C. de Agriculis & Censit. lib. XI. Jus autem irritans Matrimonium cum servo vel ancilla ignoranter à libera persona seu ingenua contractum, in hac materia, utpote odiosa, strictè accipiendum est.

3. Dico 2. Valet quoque Matrimonium, imò & licitum est, etiam invitò dominò contractum à servo proprie dicto cum ancilla proprie dicta. 2. Contractum à libero & ingenuo cum ancilla proprie dicta, vel vicissim, si liber prius scivit conditionem servilem alterius partis. Pars prior habetur c. 1. h. t. quia Ecclesia considerat personas in ordine ad Matrimonium secundum naturam suam, secundum quam omnes sunt æqualiter liberi. Posterior ex can. 2. 4. 5. caus. 29. q. 2. c. 2. & fin. h. t. quia, uti dicemus, conditio servilis non est impedimentum Matrimonii, nisi ignorata sit à parte libera, & qui scienter contrahit cum serva strictè dicta, censentur renuntiare juri, quod ipsi à Jure est concessum.

4. Oppones 1. Servi proprie dicti non habent proprium velle & nolle. l. 4. ff. de R. J. sed ad Matrimonium requiritur velle, seu voluntas & consensus proprius. 2. Servi non habent potestatem sui corporis: ergo per contractum Matrimoniale dare nequeunt alteri potestatem sui corporis. 3. Servi invitò dominò nec ad Professionem Religiosam, nec ad Ordines Sacros admittuntur: ergo nec ad Matrimonium admittendi sunt invitò dominò. 4. In l. 3. C. de incestu Nupt. Matrimonia liberorum reprobantur cum ancillis, eò quòd ex huiusmodi contubernio (en! contubernium vocatur, non Matrimonium) nascantur servi: ergo, ut contrahatur validè & licitè Matrimonium cum ancillis, requiritur consensus domini, qui manumittat, & à servitute liberet. R. ad 1. dist. Ma. non habent proprium velle in iis, quæ sunt Juris Civilis, & in quibus præjudicatur domino. C. Ma. in iis, quæ sunt Juris Naturalis, uti est Matrimonium. N. Ma. Ad 2. dist. Ant. non habent potestatem sui corporis in iis, in quibus eam habet dominus, nempe ad servitia personalia, quæ exigit servitus, & in ordine ad lucrum temporale. C. Ant. in iis, quæ sunt Juris Naturalis, nem-

pe in ordine ad actus conjugales, ac in ordine ad generationem proles. N. Ant. & Conf. Interim tamen usus Matrimonii ita temperandus est, ut servi non notabiliter præjudicent domino in exhibendis debitis servitiis, & vicissim dominus ita occupare debet servos conjuges, ut suo tempore non impediantur ab usu Matrimonii. Ad 3. N. Conf. & parit. quia per Professionem Religiosam & Ordines sacros servi totaliter & per totum vitæ tempus DEO divinisque obsequiis mancipati perpetuò eximuntur à debitis domino servitiis: e contra per Matrimonium non ita eximuntur, sed debita & consueta servitia non minus debent propriis dominis exhiberi. c. 1. cit. Ad 4. In causa Matrimonii non Leges Civiles, sed SS. Canones attendendi sunt. Deinde per contubernium ibi potest intelligi Matrimonium absolute verum, sed minus honoratum, & proli minus favorabile; cum ex ancilla non nisi servi nascantur. Dixi in Assertionem, si liber prius scivit &c. si autem ignoravit, personam, quæ cum contraxit, esse conditionis servilis, Matrimonium est nullum. Quare,

De Impedimento Conditionis.

Dico 3. Si homo liber seu ingenuus contrahat Matrimonium cum persona conditionis servilis ignoranter, Matrimonium est nullum. c. 2. & c. fin. h. t. Adeoque ad impedimentum dirimens Conditionis requiruntur duo. 1. ut tantum una pars sit conditionis servilis. 2. ut pars libera id ignoret, vel per errorem putet, alteram quoque esse liberam vel ingenuam. Ratio sic statuendi fortassis fuit nimia inæqualitas inter contrahentes, & præjudicium, quod personæ liberæ, imò & ipsi statui Matrimoniali creatur. Oppones 1. Tale Matrimonium nec propter conditionem servilem unius partis est nullum; quia aliàs nec subsisteret, si utraque pars esset conditionis servilis: neque propter ignorantiam vel errorem; parum quia error circa qualitatem personæ, qualis est etiam conditio servilis, non irritat Matrimonium, uti dictum de impedimento Erroris, partim quia aliàs, si Servus contraheret cum Ancilla, quam per errorem putat esse liberam, pariter foret nullum; quod tamen nullus concedet facile. 2. Si dominus ipse suum servum vel ancillam tradat personæ liberæ conditionem servilem partis ignorantem, vel si dominus talis dolose taceat servitutem, Matrimonium valet, ut docet communis cum Sanch. l. 7. de Matrim. d. 20. n. 15. ex Auth. Ad hoc C. de Latin. libert. toll. & Nov. 22. c. 11. ergo nec utrumque sufficit, conditio servilis & huius ignorantia, ad hoc impedimentum introducendum. R. ad 1. Propter neutrum seorsim, sed propter utrumque in complexo Matrimonium fit nullum. Quòd sit error circa qualitatem personæ tantum, nihil obest, quia Jus erranti circa hanc qualitatem conditionis servilis

servilis specialiter voluit consulere, consensum illius non habens pro sufficienter voluntario ob nimiam inaequalitatem status ignoratam. Quod autem valeat Matrimonium servi cum ancilla per errorem habita pro libera, mirum non est; quia servus tali casu non constituitur in statu deteriore, & sic non indiget auxilio juris. Ad 2. *N. Conf. & suppositum*, quod tali casu contrahatur cum persona conditionis servilis; quia per hoc ipsum, quod dominus collocet servum suum cum libera ignorante in Matrimonium, vel dolose non aperiat conditionem servilem, talis persona efficitur libera statim, vel ex praesumpta voluntate domini, vel in ejus poenam. *Auth. & Nov. cit.*

6. Dico 4. Impedimentum conditionis servilis est introductum Jure Ecclesiastico, non Jure Naturali. Ita communis cum Sanch. l. 7. d. 19. n. 13. contra Sylv. Mastrum, P. Reiffenstuel l. n. 3. Quibus patrocinari videtur ipse Scotus in 4. dist. 30. q. 1. Ratio est, quia servitus absolute non repugnat substantiae Matrimonii ex una, uti vidimus, ex altera vero parte datur in ignorante servitutem alterius partis simpliciter liber & voluntarius consensus in talem personam; cum error servitutis sit error qualitatis duntaxat & accidentalis, non error substantialis, seu circa ipsum individuum personae. Aliud foret, si liber expressè adderet conditionem vel in mente, vel etiam exterius, si altera pars pariter sit libera, & sic tum consensus alligaret huic conditioni; tunc enim utique conditione non existente non adesset consensus Jure Naturali requisitus. Sed de hoc casu non est quaestio.

Oppones 1. Condicio servilis non parum officit & repugnat bonis Matrimonii; *bono Sacramenti*, seu individuae societati; quia servus, vel ancilla, habitare ob servitia debet in aedibus domini, potestque ab eodem vendi, mitti in remotas terras &c. & sic impeditur cohabitatio; *bono fidei conjugalis*; quia debitum conjugale non pro libitu, sed solum quatenus permittunt eadem domini servitia, peti & reddi potest; *bono prolis*; quia tam alimentatio illius, quam educatio redditur difficilis; alimentatio quidem, quia, quidquid servus acquirit, domino, non sibi acquirit; educatio vero, quia proles, si mater sit serva, constituitur in potestate non patris, sed domini. Atqui condicio repugnans bonis Matrimonii irritat Matrimonium Jure Naturali, utpote repugnans substantiae illius. 2. Errans circa conditionem servilem non habet consensum sufficienter voluntarium, quia error hujus qualitatis redundat in ipsam personam; cum servitus afficiat ipsum statum personae, illamque faciat quodammodo aliam: sed talis error dirimit Matrimonium Jure Naturali, uti cit. I. de Imped. Erroris docuimus: ergo. 3. Siquis alteri venderet equum, cujus usus dependet a voluntate tertii, ita ut emens liberè ac pro libitu uti non posset, talis venditio esset irrita ex natura rei: ergo etiam Matrimonium, cujus usus dependet a voluntate domini, in cuius potestate manet persona servilis, hanc

Lit. IV. R. P. Viti Pickler.

argumenta saltem primum, probarent, etiam illud Matrimonium, quod duo servi, vel quod liber cum ancilla scienter contrahit, esse nullum; quod est nimium, & contra c. 1. 2. *fin. h. t.* & contra omnes. Probant igitur, quod quidem propter has causas rectè fuerit a Jure Positivo irritatum Matrimonium a libero cum non libera ignoranter contractum, non verò quod ex natura rei & Jure Naturali sit nullum. Ad 1. Condicio servilis officit quidem aliquo modo bonis Matrimonii, absolute tamen compossibilis est cum ipsis: usus Matrimonii reddit quidem difficiliorem, non tamen penitus tollit, cum relinquit jus & potestatem exigendi ac reddendi debitum conjugale pro tempore, quod servitia domini faciunt, & facere debent, reliquum: si autem servus vel ancilla mittatur aliò, per accidens tantum impeditur usus Matrimonii, sicut impediri potest per supervenientem lepram. Caterum si servus contraxit Matrimonium cum consensu domini, ab isto absque injuria non potest mitti vel vendi in remotas regiones, ut perpetuò impediatur ab usu Matrimonii: si verò sine consensu, vendens eum sine conjuge in remotas terras, ut perpetuò ipsi usus Matrimonii impediatur, peccat saltem contra charitatem, si nempe sine gravi causa & propria necessitate vendat vel mittat. Ad 2. *N. Ma.* quia ignorans conditionem servilem, sicut ignorans paupertatem sponsae, consentit absolute ac simpliciter liberè & voluntariè in hanc determinatam personam; quamvis non consentiret, si sciret servitutem, vel paupertatem; adeoque iste error non facit absolute involuntarium, sed secundum quid spectatà rei naturà: neque condicio servilis, quamvis afficiat statum, redundat in substantiam personae, sicut ignobilitas sponsae ignorata, quamvis afficiat statum personae, non redundat in ejus substantiam. Ad 3. *N. Conf. & parit.* quia emptio ex natura sua, & prout defacto est inter homines introducta, exigit translationem domini cum jure pleno utendi independentem & impedibiliter a jure alterius, nisi aliter conveniatur inter Partes: econtra contractus Matrimonialis non ex natura sua exigit dominium corporum cum pleno jure utendi semper, & pro semper independentem, ac nunquam impedibiliter a jure alterius, nempe domini respectu servorum, ut evidenter constat ex c. 1. 2. *fin. cit.* ubi servis permittendum dicitur Matrimonium, & pro valido habetur, si sciens conditionem servilem alterius personae tamen cum hac illud contrahit.

TITULUS X.

De Natis ex libero ventre.

SUMMARIUM.

1. 2. 3. Proles quoad conditionem servilem & ingenuitatem sequitur Matrem.
4. Patrem verò quoad nobilitatem.

Sciendum, cum non tantum inter servum & servam seu ancillam, sed etiam inter